

Veldvest

voor wie wil leren leren

Ouders en co.

**Een richtinggevend document ten behoeve van
medewerkers van de Stichting Veldvest met
betrekking tot educatief partnership van ouders
in het onderwijs.**

Veldhoven, februari 2009

Inhoudsopgave.	
Titelblad	Blz. 1
Inhoudsopgave.....	Blz. 2
Voorwoord.....	Blz. 3
Uitgangspunten en doelen.....	Blz. 3
Inleiding.....	Blz. 5
Ouders en school als educatieve partners.....	Blz. 6
Veldvest en leren.....	Blz. 7
Maatschappelijke en pedagogische opdracht.....	Blz. 10
Conclusies.....	Blz. 12
Aanbevelingen.....	Blz. 12
Tot slot	Blz. 15
Literatuur en bronnen.....	Blz. 16

Voorwoord

Goede contacten tussen school, ouders, leerlingen en extern betrokkenen werken door in de kwaliteit van een school en komen de leerprestaties, het sociaal- cultureel leren, constructivistisch leren en de maatschappelijke ontwikkeling van de leerlingen ten goede. Daarom willen we als 'Veldvest' de ouderbetrokkenheid en -participatie in onze stichtingbrede organisatie en op de diverse scholen waarborgen, en er tevens naar streven om de betrokkenheid op een professionele wijze te verhogen.

Tegelijk dienen zich ook juist binnen 'Veldvest' nieuwe kansen en ontwikkelingen aan, die de samenwerking tussen de individuele scholen, ouders, en externe betrokkenen vergroten. Door het gesprek en voorbereidingen rondom de komst van brede scholen van Veldvest, wordt onze blik op de maatschappelijke omgeving versterkt.

De werkgroep 'Ouders en Co' heeft inspanningen verricht met als doel na te gaan hoe ouderbetrokkenheid binnen de scholen van Veldvest succesvol te vergroten. Een gerichte zoektocht naar hoe educatief partnerschap goed te documenteren en beschikbaar te stellen.

Uitgangspunten en doelen

Bij het bepalen van onze doelen en uitgangspunten, zijn de speerpunten uit het strategische beleidsplan van de stichting 2006-2010 "Groeien naar gezamenlijke verantwoordelijkheid" en het jaarplan 2007-2008 leidend geweest. Tevens hebben we de uitslagen van de uitgevoerde audits door BMC en de tevredenheids-onderzoeken van BCO in ons onderzoek betrokken.

Speerpunten Veldvest

Veldvest ziet de 'Relatie met ouders' als een van de 5 belangrijkste speerpunten van de stichting. Het onderhouden van deze relatie wordt gezien als vanzelfsprekend onderdeel van de professionaliteit van de leerkracht. Een goede relatie met ouders vraagt dus om deskundigheid van iedere leerkracht.

- Via trajecten als de Veldvest Academie en leermonitoren wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de professionele omgang met en betrokkenheid naar ouders.
- Daarnaast willen we trainingsaanbod ontwikkelen voor leerkrachten, gericht op het voeren van oudergesprekken
- De komende jaren gaan de Veldvestscholen hun pedagogisch concept expliciteren en daarover duidelijk met ouders communiceren
- Scholen zullen hun plannen ter verbetering van oudercontacten in schoolplan en schoolgids beschrijven, zodat aantoonbare verbeteringen zichtbaar worden
- Schoolraden worden betrokken bij schoolontwikkeling en gezien als strategische gesprekspartner. Schoolraden zijn tevens onderwerp van gesprek in schoolontwikkelgesprekken

Uitgangspunten en doelen

- Scholen zien ouders niet alleen als consument maar met name als samenwerkingspartners en voornaamste stakeholder.
- De scholen gaan onderzoeken welke verwachtingen ouders als stakeholders hebben en in welke mate de school daaraan voldoet
- De scholen zullen in de ontwikkelingen die zij komende jaren vorm gaan geven, werken volgens de doelen uit het Strategisch Beleidsplan en de relatie met de ouders benaderen vanuit een pedagogisch concept

- Vanuit de maatschappelijke en pedagogische opdracht die de school heeft, is het van belang dat de school een goede visie heeft (visie geeft richting). Het pedagogische profiel van de school geeft opvattingen aan over de ontwikkeling en het leren van kinderen
- De scholen gaan verkennen welke opvattingen zij hebben t.a.v. de positie en rol van ouders in de schoolgemeenschap en hoe ze denken over ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid
- De scholen, ouders en externe betrokkenen gaan samen verkennen welke opvattingen zij hebben over de pedagogische taak van de school en de ouders en over de synergie tussen school en gezin
- Scholen stellen de communicatie met ouders meer centraal

Inleiding

Veldvest beschouwt ouders als belangrijkste stakeholders van de organisatie. Ze hebben een groot en gerechtvaardigd belang bij Veldvest. Ouders vertrouwen immers hun kostbaarste “bezit” aan onze scholen toe en dat betekent dat zij veel vertrouwen in ons (moeten) hebben. Opvoeden is een grote verantwoordelijkheid en zodra het kind de school binnenstapt geven ouders een deel van deze opvoeding uit handen terwijl zij wel eindverantwoordelijk blijven. In hun relatie met school kunnen ouders verschillende rollen innemen. De rol van leverancier van kinderen, van consument of klant (zorgplicht), van leverancier van diensten, van bestuurder, van stakeholder die rekenschap vraagt.

Binnen Veldvest kiezen we een benaderingswijze van ouders, waarbij de individuele ouder met diens natuurlijke, emotionele betrokkenheid bij de ontwikkeling van haar of zijn kind, het uitgangspunt vormt.

Benadering van ouders vanuit de gedachte van educatief partnerschap vinden wij de meest vruchtbare insteek. Via deze benaderingswijze denken wij onze verantwoordelijkheid naar ouders én onze maatschappelijke verantwoordelijkheid het best te kunnen waarmaken. Een gelijkwaardige relatie tussen school en ouders is in dit partnerschap het dominante perspectief.

Van belang is een onderscheid te maken tussen deze “partnerschapsdoelen” en de maatschappelijke en pedagogische doelen die de school hanteert met het oog op de ontwikkeling en het leren van kinderen binnen de maatschappelijke context van dit moment.

Wat deze laatste betreft heeft de school een eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid, een eigen autonome positie. Een goede communicatie met ouders over partnerschapsdoelen, alsmede over meer algemene maatschappelijke en pedagogische doelen is natuurlijk van groot belang met name voor het creëren van wederzijds vertrouwen en voldoende draagvlak voor de eigen visie en missie van de school.

Wij realiseren ons dat ouders verwachtingen hebben van de school als educatieve partner én daarnaast natuurlijk ook verwachtingen hebben als het gaat om het bereiken van leerresultaten, om identiteitsontwikkeling en culturele en maatschappelijke ontwikkeling. Beide verwachtingen zijn terecht.

De uitwerking van de relatie ouders en school vindt hierna plaats in de volgende thema's:

- Ouders en school als educatieve partners
- Veldvest en leren.
- De maatschappelijke en pedagogische opdracht van de school

Ouders en school als educatieve partners

De keuze om de relatie met ouders inhoud te geven via de insteek van educatief partnerschap vindt haar fundering in de erkenning van een gezamenlijk belang, namelijk het scheppen van optimale condities voor de ontwikkeling en het leren van kinderen in de context van met name school, gezin en maatschappij. Educatief partnerschap is gericht op het realiseren van doelen die aansluiten bij dit gezamenlijke belang. Dit partnerschap wordt inhoud gegeven op basis van gelijkwaardigheid, met onderkenning van ieders specifieke verantwoordelijkheid.

Kracht van een breed educatief partnership is dat het naadloos aansluit bij de natuurlijke betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Een school die in dialoog met de ouders werkt aan de versterking van haar relatie met de ouders, is tegelijkertijd bezig met schoolontwikkeling en verhoging van kwaliteit.

Het investeren in een vertrouwensrelatie, de dialoog aangaan en moeite doen elkaars perspectief op opvoeding te leren kennen is dan vanzelfsprekend.

Vanuit de maatschappelijke en pedagogische opdracht die de school heeft, is het van belang dat de school keuzes maakt en een duidelijke visie heeft. Visie geeft immers richting.

Het pedagogische profiel van de school geeft op waarden georiënteerde opvattingen / meningen aan over de ontwikkeling en het leren van kinderen.

Om de bovengenoemde rol goed te kunnen vervullen, richten Veldvestscholen zich vanuit hun professionele verantwoordelijkheid op afgestemd onderwijs vanuit de "inclusiegedachte". Kinderen groeien op in verschillende pedagogische milieus. Opgroeien in verschillende 'milieus' (contexten) kan en moet een verrijking voor het kind betekenen. Opvoeders en medeopvoeders kunnen kinderen helpen / leren in het leren omgaan met die verschillen. Dat kan echter alleen als ze zelf zicht hebben op die verschillen en die kunnen duiden. Het is dus van belang dat ouders en school elkaars opvoedmilieu kennen, dat ze wederzijdse betrokkenheid tonen en dat er een proces van pedagogische afstemming plaatsvindt.

Pedagogische afstemming betekent primair dat je als opvoeder of medeopvoeder je voordeel doet met de kennis die je hebt over het pedagogisch denken en handelen in het andere milieu. Goed geïnformeerd zijn over hoe de ander aankijkt tegen opvoeding en ontwikkeling is een basisvoorwaarde. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de onderlinge communicatie.

Als dit een vanzelfsprekende attitude is, kan de school als "waardengemeenschap" betekenisvol zijn.

Veldvest en leren

In de inleiding is al gewag gemaakt van het feit dat ouders verwachtingen hebben van de school als educatieve partner en dat ze verwachten dat de school goede leerresultaten weet te bereiken met haar leerlingen.

Vanuit de partnerschapsgedachte betekent dit dat we als Veldvestscholen moeten investeren in de kennis van de ouders met betrekking tot onze opvattingen over het leren van kinderen en de maatschappelijke doelen die we hiermee willen realiseren. Zeker in de huidige maatschappelijke context waarin zich een richtingensrijd lijkt te ontwikkelen.

Binnen onze Veldvestscholen draait het om het leren van kinderen. Dat staat centraal, daar zijn uiteindelijk alle inspanningen op gericht. Wij zien geen tegenstrijdigheid tussen de pedagogische en cognitieve opdracht van de school. De veronderstelling dat de tijd die besteed wordt aan de pedagogische opdracht ten koste gaat van cognitieve vakken wordt door ons niet gedeeld. Aandacht voor waardenoriëntatie, opvoeding en samenwerking versterkt ons inziens het cognitieve klimaat. In het verlengde hiervan staat binnen onze scholen ook het leren van de volwassenen centraal, het personeel van Veldvest. Veldvest is georiënteerd op levenslang leren. We vinden dat leren een tweede natuur van mensen moet worden. (Vandaar: "Veldvest voor wie wil leren leren".)

Wat dit betekent voor het leren van onze professionals wordt hier niet verder uitgewerkt, wel als het gaat om het leren van kinderen.

We vinden het belangrijk dat op onze scholen goed onderwijs wordt gegeven als het gaat om het leren van basale kennis en vaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen-wiskunde. Onze didactiek, pedagogische aanpak, klassenmanagement, de wijze waarop we omgaan met verschillen, dienen optimaal bij te dragen tot het verwerven van kennis vaardigheden op deze gebieden. Ze zijn immers in voorwaardelijke zin nodig om succesvol leren leren mogelijk te maken. En dat is wat we willen bereiken!

Wat verstaan wij eigenlijk onder leren leren?

Bij het analyseren van processen van leren leren worden wel drie hoofdgroepen "leerfuncties" onderscheiden. Cognitieve, affectieve en regulatieve leerfuncties. Elke leerfunctie verwijst naar een psychologische functie die moet worden vervuld wil er sprake zijn van een volledig en volwaardig leerproces.

Cognitieve leerfuncties, zoals activeren van voorkennis, hebben direct te maken met het verwerven van kennis. Affectieve leerfuncties, zoals motiveren voor het leren, hebben te maken met het controleren van gevoelens die optreden bij het leren. Regulatieve leerfuncties zoals het bewaken en bijsturen van het leerproces, hebben betrekking op het uitvoeren van controle over zowel cognitieve als affectieve aspecten van het leerproces.

Deze leerfuncties kunnen in principe door leerkrachten of door leerlingen worden vervuld. In het traditionele onderwijs worden deze leerfuncties bijna uitsluitend door de leerkracht uitgevoerd. Het doel van leren leren is nu dat leerlingen zelfstandig alle leerfuncties van een volledig leerproces kunnen uitvoeren en zo dus de regie gaan nemen m.b.t. het eigen leren.

Daarvoor zijn ten minste twee onderwijsmaatregelen nodig. Ten eerste moeten leerlingen van de leerkracht de kans krijgen om in toenemende mate zelf beslissingen te nemen over deze leerfuncties en deze ook zelf uit te voeren. Dit heeft dus consequenties voor de gehanteerde leertheorieën, gekozen didactische aanpak en klassenmanagement.

Ten tweede dienen leerlingen ook de strategieën te leren die nodig zijn om de verschillende leerfuncties zelfstandig te kunnen vervullen. Leerlingen moeten leren hoe ze hun leerproces kunnen plannen, hoe ze zich kunnen oriënteren op de leerstof enz. Aandacht voor het leren van strategieën is dus cruciaal.

Hierbij moet er voortdurend aandacht zijn voor de balans tussen de draagkracht en de draaglast van de individuele leerling. Je zou ook kunnen zeggen dat we de balans moeten zoeken tussen uitdaging én ondersteuning.

Waarom kiezen wij voor leren leren?

Leren leren is van belang omdat kinderen / jongeren in de huidige en toekomstige maatschappij voor nieuwe en nog deels onbekende ontwikkelingsopgaven staan. De huidige en toekomstige samenleving biedt ongekeerde keuzemogelijkheden op terreinen als leren, werken en relaties. Verkeerd kiezen is een reëel risico en daarom zijn zelfsturing, reflexiviteit en flexibiliteit belangrijke ontwikkelingstaken.

Traditioneel onderwijs met het overheersend accent op overdracht, rust kinderen onvoldoende uit met betrekking tot deze ontwikkelingstaken. Dit onderwijs is niet overbodig maar wel onvoldoende omdat het niet voorziet in de toerusting die nodig is voor de toekomst.

Aan Veldvestscholen de taak de juiste balans te vinden tussen overdracht van inhouden, oriëntatie op waarden enerzijds en het stimuleren van een actief proces van betekenisgeving door leerlingen met betrekking tot wat zich in de kennismaatschappij aandient anderzijds.

Leren leren veronderstelt een groeiende eigen sturing door de lerende.

Het stimuleren van deze zelfsturing wordt bevorderd door een aanpak die wel authentiek leren wordt genoemd.

Authentiek leren zoekt doelbewust aansluiting bij de leefwereld van de lerende en houdt rekening met de specifieke mogelijkheden van kinderen. Authentiek leren vraagt om aandacht in het curriculum voor sociale competenties, zoals het samenwerken met anderen. Het vraagt om het doorbreken van grenzen tussen vakken. Authentiek leren maakt gebruik van interactieve, multimediale leermethoden in het leerproces.

Wat betekent dit voor ons partnerschap met ouders?

Op dit moment woedt een heftige maatschappelijke discussie over de wijze waarop het onderwijs ingericht dient te worden. De polemiek tussen voor- en tegenstanders van “het nieuwe leren” spitst zich feitelijk toe op de vraag of kinderen / jongeren wel in staat zijn zelf alle leerfuncties die nodig zijn om te leren leren, uit te voeren. Mag van kinderen verwacht worden dat zij zich zelfstandig kunnen oriënteren op de leerstof, dat zij hun leerstof zelf plannen en bewaken en bijsturen?

Niet zondermeer natuurlijk! Wij zien het echter wel als onze opdracht hier het fundament voor te leggen, omdat we dit vanuit onze visie op de toekomstige kennissamenleving noodzakelijk achten.

Scholen zijn in hun denken over nieuwe onderwijsvormen en inhouden vaak vooral intern gericht en sommige scholen lopen zover “voor de muziek uit” dat zij ouders in hun vernieuwingsdrift dreigen te verliezen. Ouders moeten het wat onderwijs betreft vaak nog doen met de traditionele beelden uit het eigen verleden en met wat zij aan de vaak polariserende berichtgeving over onderwijs uit de media meekrijgen. Dat leidt in de alledaagse schoolpraktijk wel tot situaties van wederzijds onbegrip, van gebrek aan afstemming, soms zelfs tot frustraties zowel bij ouders als scholen. Dit betekent dus dat wij als Veldvestscholen ouders veel nadrukkelijker mee moeten nemen in de ontwikkelingen die binnen onze scholen gaande zijn. Informeren alleen is niet voldoende, communiceren met ouders over wat er binnen onze scholen

gebeurt, moet hoge prioriteit krijgen. Van informatiebeleid dus naar communicatiebeleid! Het is aan de school deze communicatie met ouders te zoeken en vorm en inhoud te geven. Met individuele ouders, maar ook met de ouders als groep. Handreikingen en tips volgen later.

De maatschappelijke en pedagogische opdracht van de school

Scholen zijn niet uitsluitend het verlengstuk van ouders. Naast partnerschapsdoelen laten we ons ook leiden door maatschappelijke doelstellingen.

De school moet een leef- en leergemeenschap zijn voor kinderen, professionals en ouders.

Veldvestscholen willen zich in ieder geval als zodanig profileren!

De recente wetgeving rondom burgerschapsvorming benadrukt het belang van de school als leef- en leergemeenschap. De minister omschrijft burgerschap als : “de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van de gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren”.

De onderstaande drie kernbegrippen zijn de basis voor burgerschapsvorming en vormen tevens het kader waarbinnen de school als leef- en leergemeenschap voor kinderen, professionals en ouders onderzocht en ontwikkeld kan worden.

- democratie: hoe ga ik om met diversiteit, wat zijn grondrechten, hoe beïnvloed ik besluitvorming
- participatie: wat kan ik zelf doen om het samen leven te verbeteren
- identiteit: wie ben ik, met welke maatschappelijke geleding voel ik me verwant, hoe verhoud ik me met de samenleving.

Het initiatief hiertoe ligt bij de school. De school stelt zich op als gemeenschap die in een zeer complexe omgeving en rekening houdend met haar maatschappelijke en pedagogische opdracht haar eigen waarden en normen definieert. Dat gebeurt in dialoog met alle betrokkenen, kinderen en ouders inclusief, maar onder de professionele verantwoordelijkheid van de school. De inrichting van de school als leef- en leergemeenschap (cultuur, structuur, werkprocessen) behoort tot de professionele eindverantwoordelijkheid van de school.

Als Veldvestscholen dienen we hierin positie te kiezen. Met name op het vlak van de waarden en normen die we in onze schoolcultuur willen benadrukken. Dat schept duidelijkheid voor alle betrokkenen, naar binnen en naar buiten. Dat de school zich op die keuzes laat aanspreken en erover in dialoog gaat met ouders, spreekt voor zich.

Ook vanuit dit perspectief kiezen wij dus voor de partnerschapsgedachte en van hieruit redenerend realiseren wij ons dat partners de dialoog aangaan, investeren in een vertrouwensrelatie en dat partners verschillende eindverantwoordelijkheden moet investeren in wederzijdse betrokkenheid.

Bij het investeren in die betrokkenheid zijn de volgende aspecten te onderscheiden:

	meeleven	meehelpen	meedenken	meebeslissen
Ouders richting hun eigen kind als leerling	1	2	3	4
Ouders richting groep of school als geheel	5	6	7	8
School richting ouders	9	10	11	(12)

Vanuit het perspectief van de ouders kunnen al deze vormen van betrokkenheid zowel voorkomen waar het gaat om de ontwikkeling van hun kind als leerling (cel 1 t/m 4) , als wanneer hun betrokkenheid bij de groep van hun kind of de school als geheel aan de orde is (cel 5 t/m 8.) Partnerschap impliceert echter ook betrokkenheid van de school bij de thuissituatie. Natuurlijk voor zover dit functioneel is voor de

ontwikkeling en het leren van het kind. Hier kan het gaan om meeleven, meehelpen en meedenken. (cel 9 t/m 11).

In elke cel kan concreet inhoud worden gegeven aan de school als leef- en leergemeenschap, met uitzondering van cel 12. De ouders zijn uiteindelijk eindverantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind en voeren daarover de regie. In elke cel zijn concrete interventies en initiatieven te plaatsen. Concrete handreiking volgen verderop.

De doelstelling in dit kader zou moeten zijn dat Veldvestscholen zich met betrekking tot ouderbetrokkenheid ontwikkelen tot op participatie gerichte scholen. Zo'n school is als volgt te karakteriseren:

De participatiegerichte school

Algemene kenmerken

Samen met ouders wordt gestreefd naar een maximale toegevoegde waarde. De school streeft naar vernieuwingen en bekijkt voortdurend waar ouders kunnen worden ingeschakeld vanuit hun specifieke verantwoordelijkheid.

Niveau ouderbetrokkenheid:

- op leerlingniveau
- op groepsniveau
- op schoolniveau

Meeleven:

Er wordt pro-actief gestreefd naar meeleven met de leerling en zijn ouders, omdat de school ervan overtuigd is dat dit de ontwikkeling van de leerling ten goede komt.

Meehelpen:

Ouders worden actief uitgenodigd en ingezet waar mogelijk. Dit geldt voor alle activiteiten. Uiteraard zijn taken en bevoegdheden volstrekt helder en neemt de school de beslissingen.

Meedenken:

De school stimuleert ouders in hun rol als opvoedingsregisseur en vraagt ouders voortdurend mee te denken. Ouders denken op groeps- en schoolniveau mee. Horizontale verantwoording is een belangrijk item.

Meebeslissen:

De school stimuleert ouders in hun rol als opvoedingsregisseur en in de beslissingen die ouders in deze rol moeten nemen.

Informatie en contacten met ouders

School en ouders voorzien elkaar pro-actief en tijdig van de nodige informatie, zodat beide partijen optimaal in staat zijn hun verantwoordelijkheden vorm te geven.

De school is pro-actief in het aangaan van contacten met ouders op alle niveaus (meeleven, meedenken, meehelpen meebeslissen). Contacten beperken zich niet alleen tot onderwijsleerprocessen, maar zijn er ook met betrekking tot opvoedings- en beleidsvraagstukken. In contacten met ouders wordt de eigen verantwoordelijkheid van ouders sterk benadrukt.

Conclusies

De ouderbetrokkenheid bij het onderwijs op alle scholen binnen Veldvest, kan vergroot worden door als schoolteam:

- te investeren in een vertrouwensrelatie met de ouders, de dialoog aan te gaan en moeite te doen elkaars perspectief op opvoeding te leren kennen
- ouders serieus te nemen, daarbij rekening houdend met wensen, verwachtingen en achtergrond
- ouders minder als leveranciers van leerlingen maar meer als serieuze partners te beschouwen, met eigenstandige inbreng ten aanzien van de opvoeding in het omgaan met waardenoriëntatie.
- duidelijk aan te geven wat van ouders verwacht wordt wat betreft de opvoeding en waardenoriëntatie, dus het schoolbeleid in dezen verduidelijken
- open te staan voor culturele en religieuze achtergronden
- onderwijs en opvoeding als gezamenlijke taak en verantwoordelijkheid te zien
- ouders nadrukkelijker uit te dagen om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de kwaliteit van de school en daarmee hun medeverantwoordelijkheid voor de school en de samenleving tot uitdrukking te brengen

Aanbevelingen

Onze aanbevelingen zijn gericht op het verhogen van de kwaliteit op de volgende aspecten:

- Ouders als educatieve partner
- Communicatie en informatie
- Rol van de schoolraden/ GMR/Groepsraden
- Professionalisering leerkrachten; vensters Veldvest

Ouders als educatieve partner

- scholen moeten de ouders nadrukkelijk als educatieve partners gaan zien, waarmee overlegd en samengewerkt dient te worden om de gestelde onderwijs – en opvoedingsdoelen te kunnen realiseren. Ouders en leerkrachten zijn gelijkwaardige partners, maar elk met een duidelijke rol. De ouders zijn de ervaringsdeskundigen en de educatieve expertise moet van de school komen.
- Schoolteams zullen er in de contacten met ouders naar moeten streven hen niet alleen te informeren over de actuele gang van zaken, maar ook hun opvattingen en bevindingen serieus te nemen, c.q. te benutten om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

Het is daarom van belang het structurele gesprek met ouders aan te gaan over opvoeding en onderwijs. Suggesties hierbij zijn:

- Het vormen van een 'PR' - gespreksgroepje bestaande uit een afvaardiging van leerkrachten, ouders en aanstuurders van de school. Dit groepje kan betrokken en geïnformeerd worden in de voorbereidingen van bijvoorbeeld belangrijke algemene ouderavonden.
- Het opzetten van ouderplatforms, gesprekskringen, interviews of algemene ouderavonden bijv. in de vorm van een onderwijscafé met creatieve werkvormen en evt. ondersteund door inspirerende (externe) sprekers. Op deze bijeenkomsten staan actuele thema's centraal. We kunnen hierbij denken aan de volgende onderwerpen;
  - de zelfstandige opvoedingsstijl
  - de onvoorwaardelijke acceptatie van elk kind

- inclusief onderwijs
- de pedagogische opdracht van de school
- externe ontwikkelingen (de maatschappelijk verantwoordelijkheid)
- waardenoriëntatie (waaronder burgerschapsvorming)
- de vakbekwaamheid van de leerkracht
- de wederzijdse verwachtingen

Er is al een initiatief voor een ouderplatform in oprichting. Er zijn een tiental uitgangspunten geformuleerd die nog in concept zijn, maar waarvan verwacht wordt dat die op korte termijn verder uitgewerkt zullen worden.

Communicatie en informatie

School als regisseur van contacten tussen ouders en school.

- Het is van cruciaal belang dat schoolleiding en de leraren gezamenlijk het beleid en de visie van de school onderschrijven en vanuit een eenduidige informatie uitwisseling naar ouders toe communiceren.
- Het is tevens van belang dat leraren vanuit hun beroepsstandaard als professional handelen in het betrekken van ouders bij activiteiten op school- en groepsniveau.

Informatievoorziening.

Met betrekking tot schriftelijke en mondelinge informatievoorziening op de scholen is het wenselijk dat schoolteams er naar streven om jaarlijks naar opvattingen, verwachtingen en bevindingen van alle ouders over het onderwijs en hun school te vragen (bv. via enquêtes en gerichte imago-onderzoeken).

Belangrijke informatiemiddelen om ouders met regelmaat te informeren over uitgangspunten, beleidsontwikkelingen en actuele zaken, zijn; schoolplannen, schoolgidsen, informatiebulletins, ouderavonden en (individuele) gesprekken. Het schoolplan en de schoolgids zouden nadrukkelijker onder de aandacht van de ouders dienen te worden gebracht, teneinde ouders als partners bij de kwaliteitsbewaking en- verbetering van de school te betrekken.

Het is daarnaast van belang dat ouders al bij hun entree op school geïnformeerd worden over de vormen van ouderbetrokkenheid en medezeggenschap.

De instelling van een leerlingenraad kan een bron van informatie vormen vanuit de beleving van de leerlingen zelf.

Op de meeste Veldvestscholen is de ouderparticipatie gerealiseerd via de Schoolraden en de activiteitencommissies.

Veldvest informeert ouders met regelmaat via Veldnieuws. Daarnaast is een communicatiemedewerker aangesteld.

Rol schoolraden

- Scholen zien ouders niet alleen als consument maar ook als samenwerkingspartners en voornaamste stakeholders.
- Het functioneren van de Schoolraad en haar medezeggenschap, groeit toe naar gezamenlijke strategische gesprekspartner voor team en aanstuurders.

Directies zijn er als adviseur van de schoolraad op gericht om strategische onderwerpen op de agenda te krijgen. Dat geldt ook met betrekking tot de Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad op centraal stichtingsniveau. Met de komst van de Transformatieteams ontstaat er meer verbinding tussen de scholen. Het is vanzelfsprekend dan ook verder te onderzoeken hoe de diverse separate schoolraden meer gezamenlijk kunnen optrekken en gebruik van elkaar

kunnen maken. We kunnen komen tot een aangepaste medezeggenschapstructuur bijvoorbeeld in de vorm van Groepsraden. Daarover is al verkennend gesproken met de GMR en het CvB.

Professionalisering, Vensters Veldvest

- Het begint met de deskundigheid van de leerkracht. De leerkracht moet de kunst verstaan om verwachtingen te expliciteren, om te verkennen wat over en weer de intenties zijn en dus op een zorgvuldige, duidelijke manier vormgeven aan de contacten met de ouders.
- Schoolteams zullen beleid dienen uit te stippelen hoe contacten met ouders op een pedagogisch, professionele wijze te onderhouden, teneinde de afstemming tussen opvoeding thuis en onderwijs op school te verbeteren.

Contacten met ouders vergen een goede voorbereiding en een zelfverzekerde houding van de leerkracht, wil hij zijn rol als regievoerder professioneel invulling kunnen geven. Dit impliceert verdere professionalisering, onder andere op het terrein van de ontwikkelingspsychologie en gesprekstechnieken (gesprekken met ouders). Ontwikkelen van kennis en trainingsaanbod voor leerkrachten, gericht op deze terreinen is dus van belang.

De professionalisering (kennisontwikkeling en training) krijgt invulling via trajecten als de Veldvestacademie, leermonitoren. Door de komst van de Transformatieteams zal de leerkracht meer nadrukkelijk centraal staan. Zo zal vanuit de vraag van de leerkracht duidelijk worden welke toerusting nodig is op het gebied van onderzoek, opleiden en ondersteunen.

Tot slot.

Onze werkgroep sluit haar taak hiermee af, maar we zijn er nog niet klaar mee!
Vanuit de huidige stand van zaken denken wij in de aanbevelingen nog een stapje verder te gaan door het formuleren van een richtinggevende opdracht voor de TFT's specifiek per "O". Hierbij gaan we vanuit dit theoretisch kader de praktijk in.

Onderzoek:

Het maken van een analyse ten aanzien van de huidige stand van zaken m.b.t. visie, missie en waardenoriëntatie, in het kader van educatief partnership. Daarbij kan uitgegaan worden van informatie die beschikbaar is vanuit enquêtes en onderwijscockpit.

Dit kan een scherpe formulering opleveren m.b.t. educatief partnership als kwaliteitsstandaard voor scholen.

Bv. kwaliteitskader waarbij voldaan wordt aan een norm:

Wij verwachten van scholen dat er werkwijzen zijn t.a.v. bv.....

- intakegesprek
- rapportbespreking
- slecht nieuwsgesprek
- gesprek met leerling
- gesprek met SR/MR

Ondersteuning:

Richt zich op vertaling van educatief partnership naar de praktijk van de leerkracht.

Dit door het in gesprek gaan met de leerkracht, waarbij de scope gericht is op double loop processen en transfer van expertise. Ook kan gedacht worden aan het toepassen van kwaliteitskaarten en indicatoren in de praktijk.

Opleiden:

Richt zich op aansturing van scholen, gebaseerd op informatie en bevindingen van onderzoekers en ondersteuners, waarbij meegenomen wordt: maatschappelijke ontwikkelingen, overheidsbeleid en opleidingspraktijk. Hierbij is de focus gericht op triple-loop leerprocessen in relatie tot het cultuurmodel.

Het organiseren van: vensters of ateliers die gericht zijn op praktijk (handelen, vaardigheden en competenties en op conceptualiteit:

- b.v. workshops voor leerkrachten waar gesprekstraining centraal staat.
- Formats op it's learning t.a.v. soorten gesprekken met ouders, leesbronnen, artikelen, websites e.d.
- Trainen van schoolteams t.a.v. waardenoriëntatie, visie, missie.
- Informeren van schoolraden en MR m.b.t. educatief partnership

Het komen tot een standaard format voor beoordelingsgesprekken en ontwikkelingsgesprekken op stichtingniveau.

Strategische advisering t.a.v. borgen van documenten, het monitoren van ontwikkelingen en te nemen vervolgstappen in PCDA cyclus.

Wij hopen dat door onze bijdrage de TFT's geïnspireerd raken om bij contacten met ouders dit kader mee te nemen als bagage. Met als doel om er samen beter van te worden.

Geraadpleegde literatuur, artikelen en bronnen

- Strategisch beleidsplan Veldvest 2006-2010; *Groeien naar gezamenlijke verantwoordelijkheid*.
- September 2007, *Ouderbetrokkenheid bij school ontstaat niet vanzelf* : uitgave van een onderzoek van een werkgroep ouderbetrokkenheid.
- Klaassen,C. en Leeferink,H. *Partners in opvoeding in het basisonderwijs*; H VanGorcum &Comp. B.V. Assen 1998.
- de Wit,C, *Ouders als educatieve partner, een handreiking voor scholen*, KPC Groep (april 2005)
- de Goeij,L en Niels,J, *Werk maken van educatief partnerschap*, artikel in schoolbestuur (juni 2006)
- Brenda Gil-Toresano en Adri van den Brand, *Ouders & leerkrachten BV, respectvol communiceren met ouders*, artikel in JSW (mei 2006)
- Jaarverslag 2007 , Veldvest
- De Formele positie van ouders in het onderwijs, werkgroep ouderbetrokkenheid, ingesteld naar aanleiding van de intentieverklaring Versterking School-Ouderbetrokkenheid (2005).
- Smit,F, Sluiter,R, Driessen,G, *Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in internationaal perspectief*, (oktober 2006).
- Ouderbetrokkenheid bij school ontstaat niet vanzelf, een inventarisatie van de behoefte aan dienstverlening van de school en van onderwijsorganisaties aan de ouders. Werkgroep ouderbetrokkenheid, ingesteld naar aanleiding van de intentieverklaring, Versterking School- Ouderbetrokkenheid.
- Schrijven Scholen met succes (onderzoeksrapport die is uitgevoerd bij De Berckacker, Prof. R. Casmir en De Heiacker).

Informatieve websites voor ouders en scholen.

www.50tien.nl

www.bondkbo.nl(voorheen VBKO)

www.besturenraad.nl

www.cps.nl

www.kpcgroep.nl

www.ouders.nl

www.speciaalonderwijs.nl

www.avs.nl

www.vosabb.nl

www.vbs.nl

www.cnv.nl

www.aob.nl

www.aps.nl

www.schoolenveiligheid.nl

www.ouderwijsenouders.nl

Samengesteld door Veldvestwerkgroep in 2006-2007-2008

Nilgün Akinci
Karin van de Berkmortel
Annemieke van den Heuvel
Trudy Hoogwegt
Helma van de Put
Ben Timmers
Harry Welp